

Pogledajte sliku. Šta mislite, ko su ljudi na slici i o čemu razgovaraju?

Jedan od najvećih životnih problema danas je – nezaposlenost. S jedne strane su mladi koji traže prvi posao, a s druge ljudi koji su posle višegodišnjeg rada izgubili posao. Nekima je najvažnije da rade u struci. Drugi bi prihvatili i posao za koji se nisu školovali. Svi oni prolaze isti put: čitaju oglase, pišu i šalju molbe, spremaju sertifikate i diplome... i očekuju poziv na razgovor. Međutim, mnogi ne znaju pravilno da napišu radnu biografiju (CV) i propratno pismo. Zato u Nacionalnoj službi za zapošljavanje organizuju radionice za nezaposlene. Jedna od prvih „lekcija“ je kako treba razgovarati s poslodavcem.

Kako se (ne)treba ponašati na razgovoru za posao.

Informišite se o firmi pre razgovora. Nemojte kasniti na razgovor.

Obucite se pristojno.

Ne govorite sagovorniku TI.

Gledajte sagovornika u oči.

Ne budite nervozni za vreme razgovora.

Govorite jasno i glasno.

Nemojte se hvaliti, neka drugi vide vaše kvalitete.

Govorite istinu.

Ne govorite loše o svom bivšem poslodavcu.

razgovor između „kandidata“ i „poslodavca“

Koje greške su kandidati napravili?

Završite rečenice prema tekstu:

1. Mnogi koji traže posao ne znaju da...
2. Nemaју samo mladi problem da nađu posao, nego...
3. Neki ljudi biraju posao u struci, a drugi...
4. Uz molbu za posao moraju da pošalju...
5. U radionici za nezaposlene jedna od prvih lekcija je...

Ne pušim već dve godine.

Rekao je da ne puši već dve godine.

direktan govor

„-----“
„Ne pušim.“
„Popićemo kafu.“
„Dobila sam posao“

indirektan govor

reći, kazati... **da**
Rekao je **da** ne puši.
Kazali su **da** će popiti kafu.
Kazala je **da** je dobila posao.

Promenite direktan govor u indirektan kao u primeru

Primer a) Rekao je roditeljima: „Sutra idem na razgovor za posao.”
Rekao je roditeljima da sutra ide na razgovor za posao.

- 1) Milan je zamolio Anu: „Pomozi mi da napišem CV.”
- 2) Olga je rekla: „Prošle godine sam izgubila posao.”
- 3) Kažem joj: „Ne brini, naći ćeš nov posao!”
- 4) Pozvali su ga: „Dodite sutra na razgovor!”
- 5) Šef nam je obećao: „Dobićete nove računare sledeće nedelje.”

Primer b) Pitao sam koleginicu: „Do koliko sati radiš?”
Pitao sam koleginicu do koliko sati radi.

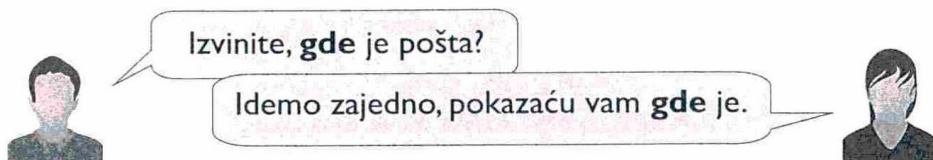
- 1) Pitali su me: „Koliko godina ste radili u ovoj fabrici?”
- 2) Drugovi su ih pitali: „Da li vam se sviđa nov posao?”
- 3) Pitali su Marka: „Hoćeš li da nam kupiš novine?”
- 4) Šef nas je pitao: „Zašto ste zakasnili na posao?”
- 5) Profesor je pitao Anu: „Gde stanujete?”

direktno pitanje

- Da li pušite?
- Koliko pušite?

indirektno pitanje

Pitao me je da li / koliko pušim.

Sledećim rečima dopunite rečenice kao u primeru:

kada, da li, zašto, koliko, ko, gde

Primer: Mladić je razmišljao _____ da uđe u sobu ili ne.
Mladić je razmišljao *da li* da uđe u sobu ili ne.

- 1) Ne razumem _____ niste došli taksijem.
- 2) Dogovorili smo se _____ ćemo krenuti na put.
- 3) Pokazaću ti _____ možeš da staviš svoje stvari.
- 4) Da li znaš _____ je sinoć bio na večeri kod Petrovića?
- 5) Svi smo videli _____ mu je bilo teško zbog otkaza.

Kandidat je napravio mnogo grešaka tokom razgovora sa poslodavcem.
Pogledajte intervju iz teksta A još jednom i kažite:

Šta je rekao na početku razgovora (u I delu)?

Šta je pitao (u II delu)?

Šta je odgovorio poslodavcu u III delu)

Šta je na kraju kazao (u IV delu)?

– Da li je napravio još neku grešku?

Koja je po vašem mišljenju najveća greška?

Razgovor

Za zaposlene

Kako ste našli posao?

Koliko dugo ste čekali da dobijete posao?

Da li ste išli na razgovore?

Za nezaposlene (koji traže posao)

Da li tražite posao i kako?

Šta vam je važnije: plata ili da je posao zanimljiv?

Da li ste već bili na razgovoru za posao?

– Kažite šta su rekle vaše kolege

Otkaz kao izazov

Početak devedesetih* godina jedan mladi čovek, Dejan Marković, dobio je otkaz. Radio je osam godina u jednoj velikoj firmi kao prevodilac za engleski jezik. Istog dana, zajedno s njim, još devedeset tri radnika su ostala bez posla. Iako mu je bilo vrlo teško, nije izgubio optimizam. Rekao je kolegama: „Ispavaću se preko vikenda, a onda ću početi da tražim drugi posao.“

U ponedjeljak je kupio „Politiku“, popio kafu i javio se na oglas za prodavca u agenciji za nekretnine.

PRODAVAC NEKRETNOSTI

Uslovi: srednja škola, tri godine radnog iskustva na sličnom poslu, dobro znanje engleskog jezika, rad na računaru, vozačka dozvola B kategorije
Poslati CV i motivaciono pismo na adresu...

Dejan je odlučio da lično odnese svoj CV.

U agenciji su mu rekli da ne mogu da ga zaposle jer nema potrebno iskustvo. Kazao im je da je kao prevodilac imao česte kontakte s ljudima i da mu to iskustvo može koristiti u ovom poslu. Ostavio je dobar utisak. Odlučili su da mu daju šansu, zaposlili su ga. Uslovi rada na novom poslu nisu bili idealni, često je putovao i nije imao određeno radno vreme. Naporno je radio i učio. Posle nekoliko godina napredovao je do direktora preduzeća.

Danas kaže: „Za mene je otkaz bio izazov. Nisam birao posao. Verovao sam u sebe i bio optimista.“

Obeležite netačne rečenice znakom X. Zatim recite šta je tačno.

Primer: Početkom devedesetih godina Dejan se oženio. X
Tada je dobio otkaz.

1. Dejan je osam godina bio profesor engleskog jezika u školi. ____
2. Jedino on je dobio otkaz. ____
3. Odlučio je da se prvo malo odmori, a onda da traži nov posao. ____
4. Poštom je poslao molbu za posao. ____
5. Dejan je imao potrebno iskustvo za taj posao. ____
6. Napredovao je u poslu i sada je direktor preduzeća. ____
7. Otkaz ne može da bude izazov. ____
8. Rekao je da je važno verovati u sebe. ____

Slaganje brojeva i imenica.

Da se podsetimo!

1 + nom.	drug, žena, pero	
2, 3, 4 + gen. sg	druga žene pera	
5, 6, koliko, nekoliko, mnogo, malo + gen. pl.	drugova, karata žena, pera	Ali: 5, 6 koliko, malo... ljudi, sati, meseci, firmi, šansi

Reči u zagradi stavite u odgovarajući oblik.

- On zna mnogo _____
(pesma, jezik, sportista, restoran, čovek)
- Završili smo posao za 5 _____
(sat, mesec, godina, minut, nedelja)
- Kad sam bio student učio sam sa 3 _____
(drug, devojka, drugarica, stranac)
- Koliko ima _____?
(student, devojka, pismo, karta)

Slaganje brojeva i glagola u *sadašnjem vremenu*.

Dva	tri	četiri	radnika	traže	posao
Dve			radnice		
Pet, mnogo, koliko			radnika	traži	
			radnica		

Dopunite sledeće rečenice kao u primeru

Primer: Koliko radnika _____ nov posao? (tražiti)
 Koliko radnika *traži* nov posao?

- U mojoj kancelariji _____ 4 službenika. (raditi)
- Nekoliko radnica _____ sa šefom. (razgovarati)
- Danas _____ nekoliko novih kolega. (dolaziti)
- Mnogo ljudi _____ da promeni posao. (želeći)
- U ovoj fabrici _____ samo 21 žena. (raditi)
- Malo mladih ljudi _____ dobar posao. (imati)
- U učionici _____ šest studenata. (sedeti)

Slaganje brojeva i glagola u *prošlom vremenu**

Dva	tri	četiri	radnika	su	tražila	posao
Dve			radnice		tražile	
Pet, mnogo, koliko			radnika	je tražilo posao		
			radnica			

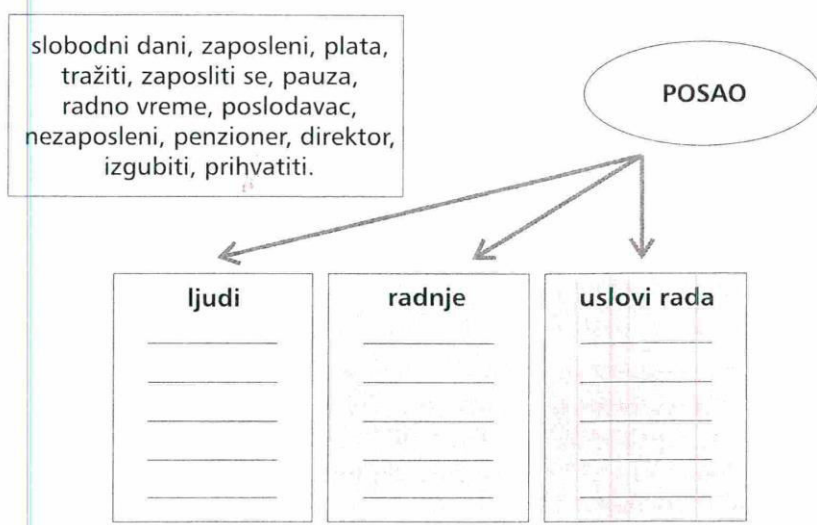
*slaganje sa brojem 1: Jedan radnik je **tražio** posao; Jedna radnica je **tražila** posao.

Sledeće rečenice stavite u prošlo vreme kao u primeru

Primer: Koliko radnika *traži* nov posao?
 Koliko radnika *je tražilo* nov posao?

1. U mojoj kancelariji _____ 4 službenika. (raditi)
2. Nekoliko radnica _____ sa šefom. (razgovarati)
3. Danas _____ nekoliko novih kolega. (dolaziti)
4. Mnogo ljudi _____ da promeni posao. (želeti)
5. U ovoj fabrici _____ samo 21 žena. (raditi)
6. Malo mladih ljudi _____ u inostranstvo. (putovati)
7. U učionici _____ šest studenata. (sedeti)

Sledeće reči su vezane za posao. Podelite ih u tri kategorije:
radnje, ljudi, uslovi rada.

Dopunite sledeće rečenice rečima iz kategorije „ljudi“.

- Svi _____ moraju da idu na kurs gde mogu da nauče kako se pravilno pišu molbe za posao. Tako će se lakše zaposliti.
- _____ često ne žele da zaposle ljude koji imaju pedesetak godina ili majke sa malom decom.
- Ekonomisti kažu da _____ treba da rade do 70. godine.
- _____ misle da su im penzije male.
- _____ uvek treba da bude čovek sa dugim radnim iskustvom.

Da li se slažete sa ovim rečenicama?

Izaberite odgovarajuće glagole i dopunite rečenice.

Kada završe školovanje mladi ljudi obično _____ dve – tri godine.
Kada _____, treba i dalje da se usavršavaju, uče jezike i nove kompjuterske programe. Ponekad moraju da _____ koji im se ne sviđa i da se trude da ga ne _____.

Pročitajte još jednom reči koje ste upisali u deo „uslovi rada“.
Obeležite ih od 1 do 4 prema tome šta je za vas najvažnije. Objasnite zašto.

Kako do posla?

a) Pročitajte sledeći dijalog:

- Maja:** Jesi li danas čitao oglase za posao?
Vlada: Jesam, video sam jedan za poslovnog sekretara.
Maja: I ja sam ga videla. Mislim da treba da se javiš na taj oglas.
Vlada: Ali ovde se traže dve godine iskustva, a ja imam samo jednu. Šta da radim?
Maja: Konkuriši. Napiši koje kurseve si završio pored fakulteta, koje jezike govoriš. Sigurna sam da će te pozvati na razgovor!
Vlada: Imaš pravo. Sutra ću se prijaviti na konkurs.

b) Završite rečenice prema tekstu

- Maja je pitala Vladu da li je danas čitao oglase.
Vlada je odgovorio _____
Maja misli _____
Vlada kaže _____
On se pita _____
Na kraju je odlučio _____

a) Rad u paru

Vaš partner traži posao. Pitajte ga:

- kako traži posao – preko oglasa, prijatelja...
- da li traži samo određen posao / posao u struci ili bi probao nešto novo

b) Kažite grupi šta ste saznali.

a) Zamislite da imate privatnu firmu. Opišite je grupi i kažite:

- čime se bavi (trgovina, nekretnine, uvoz / izvoz, obrazovanje, proizvodnja, turizam)
- koliko je zaposlenih bilo na početku, a koliko ih ima danas
- koje profesije su potrebne za rad u vašoj firmi (ekonomisti, informatičari, pravnici, zanatlije, prodavci)
- šta je važno kada birate nove radnike (obrazovanje, iskustvo, izgled)
- kolike su plate

b) U kojoj od opisanih firmi biste radili? Zašto?

a) Pročitali ste interesantan oglas i želite da se prijavite.

Pored radne biografije treba da pošaljete i propratno pismo.

Napišite zašto želite da radite u ovoj firmi i koji su vaši kvaliteti.

Poštovani,
Saznao / la sam da vam je potreban * _____ i javljam se na vaš oglas.

Uz pismo Vam šaljem svoj CV. Hvala za Vaše vreme i pažnju.

_____ (datum) S poštovanjem, _____ (potpis)

*Napišite zanimanje koje želite.

Da li znate?

Pročitajte sledeće naslove. Podvucite reči koje ne razumete. Razgovarajte o njima sa kolegama iz grupe i pokušajte da nađete pravo značenje.

Stari zanati

Grnčarstvo je jedno od najstarijih zanimanja kojim se čovek bavi. U selu Zlakuse kod Užica 18 porodica čuva tajnu ovog zanata. Njihovi proizvodi su čuveni širom Evrope i sveta. Izrađuju se od posebne vrste zemlje na isti način više od četiri veka. Hrana spremljena u ovom posuđu je zdrava i ima specifičan miris i ukus. I pored novih tehnologija i materijala interesovanje za ovu keramiku je veliko.

Da li ste u Srbiji probali neko jelo spremljeno na tradicionalan način?

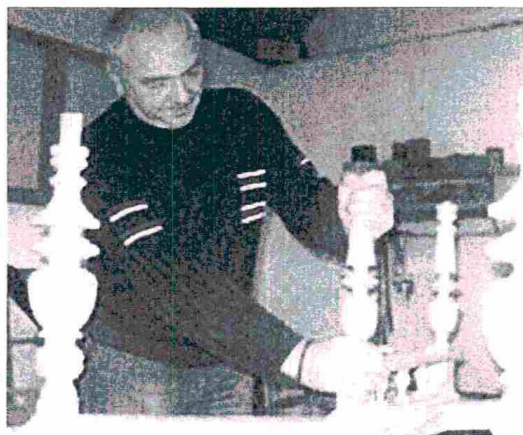
Koji zanat u vašoj zemlji ima dugu tradiciju?

Stari zanati – nova radna mesta

U Nišu je otvorena *Škola starih zanata* za prekvalifikaciju ljudi koji su ostali bez posla. Program škole je napravljen prema potrebama i mogućnostima ovog dela Srbije.

Na taj način je u ovoj godini 670 nezaposlenih našlo novo radno mesto. Među njima 90 je izabralo šivenje, 20 ljudi će učiti da pravi ukrasne sveće i korpe, a 40 će izrađivati suvenire od drveta i keramike.

Da li stari zanati imaju budućnost?
Da li su oni samo deo tradicije ili su potrebni i danas?

Anastas Jovanović (1817–1899), veliki prijatelj kneza Miloša, bio je prvi srpski fotograf. Kad je odlazio na Beogradsku tvrđavu da napravi snimke grada, ljudi su se pitali kakvu to kutiju nosi preko ramena. To je bila njegova kamera, jedna od tri prve kamere u Evropi. Ostavio je iza sebe 892 originalne fotografije grada i značajnih ličnosti. Zbog toga će mu generacije biti zahvalne. Muzej grada Beograda čuva ovu zbirku, koja ima ogromnu kulturno-istorijsku i dokumentarnu vrednost.

Kakvu vrednost, po vašem mišljenju, imaju stare fotografije?

U vreme Anastasa Jovanovića fotograf je bilo novo zanimanje. Danas svi imamo mogućnost da snimamo sve što želimo. Da li su, ipak, potrebni profesionalni fotografi?

Izveštaj

Treba da napišete izveštaj za prošlu godinu o službenicima firme u kojoj radite:

koliko službenika – je bilo pre godinu dana (135)

– ima sada (143)

– je otišlo u penziju (4)

– je dobilo otkaz (2)

– je dalo otkaz (1)

– je dobilo posao (15)

– je bilo na usavršavanju (21)

Slaganje brojeva i imenica:

1 + nom.	drug, žena, pero
2, 3, 4 + gen. sg	druga, žene
5, 6, koliko, malo, mnogo, nekoliko + gen. pl.	drugova, žena

Ali:

5, 6, koliko, malo...
ljudi, sati,
meseci,

Slaganje priloga i glagola

Obratite pažnju na prilog **mnogo** i pridev **mnogi**, -e, -a

Prilog: Mnogo **ljudi** je došlo na koncert.

Mnogo **devojaka** je došlo na predavanje.

Mnogo **pitanja** je ostalo bez odgovora.

Pridev: mnogi, mnoge, mnoga (kao svi ostali pridevi)

Mnogi / neki / mladi **ljudi** su došli na koncert.

Mnoge / neke / mlade **devojke** su došle na predavanje.

Mnoga / neka / teška **pitanja** su ostala bez odgovora

Slaganje brojeva i glagola

a) **u sadašnjem vremenu** uz brojeve 2, 3 i 4 glagol je u množini; uz brojeve 5, 6 itd. i priloge *mnogo, malo...* glagol je u jednini.

Dva	tri	četiri	radnika <i>m</i>	stižu	na posao
Dve			radnice <i>f</i>		
5, 6... mnogo, malo, koliko, nekoliko			radnika <i>m</i>	stiže	
			radnica <i>f</i>		
Dva, 3, 4			pisma <i>n</i>	stižu	svakog dana
5, 6, 20... mnogo, malo, koliko, nekoliko			pisama	stiže	

b) **u prošlom vremenu** uz brojeve 2, 3 i 4 imenice muškog i srednjeg roda i glagol završavaju se na -a (Dva *radnika su stigla*), a imenice ženskog roda i glagol na -e (Dve *radnice su stige*).

Uz brojeve 5, 6 itd. i priloge *mnogo, malo...*, glagol je u jednini i u srednjem rodu.

Dva	tri	četiri	radnika <i>m</i>	su	stigla	na posao
Dve			radnice <i>f</i>		stige	
Pet, mnogo, koliko			radnika <i>m</i>	je stiglo na posao		
			radnica <i>f</i>			
Dva, 3, 4			pisma <i>n</i>	su	stigla	juče
5, 6, 20... mnogo, malo, koliko, nekoliko			pisama	je	stiglo	

Obratite pažnju!

Jedno dete je došlo

dva

tri *deteta su došla.*

četiri

dvoje

troje *dece je došlo.*

četvoro

petoro

.....

koliko

mnogo

malo

Zavisnoupitne rečenice

Upitne rečenice bi glasile:

Da li si skuvao ručak?

Koliko je Milica platila svoje nove cipele?

Kada počinje koncert?

Zavisnoupitne rečenice:

Kaži mi da li si skuvao ručak

Ana je pitala koliko je Milica platila svoje nove cipele.

Nisi mi rekao kada počinje koncert.

Direktan govor

Kada **direktno** navodimo nečije reči obeležavamo ih znacima navoda: „X “ ili crticama: – X –, pri čemu se obično koriste glagoli reći, kazati, saopštiti...

Moj prijatelj je rekao: „Trebalo da tražiš drugi posao.“ ili
– Trebalo da tražiš drugi posao – rekao je moj prijatelj.

Indirektan govor

Kada se **indirektno** navode nečije reči, u glavnoj rečenici obično se koriste glagoli: reći, kazati, govoriti, objaviti, izjaviti, misliti, osećati... a zavisna rečenica počinje veznikom **da**.

– *Kazao mi je **da** treba da tražim drugi posao.*

Vreme u zavisnoj rečenici se ne menja:

Marko je rekao: „**Doći ću** sutra po podne.“

– Marko je rekao **da će doći** sutra po podne.

U novinama je pisalo: „Trideset ljudi **ostaje** bez posla!“

– U novinama je pisalo **da** trideset ljudi **ostaje** bez posla.

Kada se ponavljaju pitanja, koristi se **da li** ili neka druga upitna reč.
Znak pitanja se ne piše na kraju ovih rečenica.

Dragan me je pitao **da li** sam našao nov posao.